

DOMOVINA

Oglas:

Za 1 mm x 60 inseratnega stolpca mali 80 vinarjev, vradni 1-20 K, poslano, posmrtnice in reklamo 2 K. Večkratne objave popust.

Izhaja ob ponedeljkih, sredah in petkih.

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Sodna ulica 6.

Naročnina:

Za celo „Domovino“ (trikrat na teden) mesečno 3 K, četrtletno 9 K, polletno 18 K, celoletno 36 K. Petkova številka mesečno 1 K, četrtletno 3 K, polletno 6 K, celoletno 12 K.

Zabavljanje.

Nikdar se še ni toliko zabavljalo kakor danes. Sama nezadovoljnost se je razpasla po mestih in vaseh. Prav z nobeno stvarjo ljudje niso zadovoljni. To je bolezen, ki jo je zanesla v ljudsko telo vojska, in ako srečamo danes človeka, ki je zadovoljen ali ki vsaj ne zabavlja na vseprek, ga pogledamo nezaupno in si mislimo, da je nepošten verižnik ali navijalec cen.

Vojska je pretežno večino naroda prav trdo zagrabila za vrat. Štiri dolga leta ga je vlekla skozi pomanjkanje, negotovost in nevarnosti. Družina doma je bila kakor zbegana čreda, mož in sin na frontah sta prešla v življenje ciganov, ki nimajo ne lastne strehe, ne lastnega ognjišča. Počasi se je vsakdo naveličal takega življenja. V njegovi duši se je porodilo neizmerno hrepenenje po domu, po materi, po ženi in otrocih. Vojska pa se je divje vlekla naprej, upanje na hitri konec je bilo vedno manjše — in vseh se je polastila silna nezadovoljnost. In iz te v vojski nastale nezadovoljnosti in nestrpnosti se je porodila jeza in — zabavljanje na vse. Kajti vse, kar se je godilo okoli nas, se nam je zdelo, da zavlačuje vojsko, da nas trpinči, da nas drži k tlom, da nam ne pusti prosto in svobodno dihati. Vsa naša domovina je bila v trenutku, ko se je pogreznila Avstrija, dolina solz in nezadovoljnosti.

Avstrijsko-nemškega jarma smo se otresli, za trenotek smo bili zadovoljni, ko smo mogli priti brezskrbno po tolikem trpljenju zopet k svojim staršem, bratom in sestram. Otresti pa se nismo mogli težkih posledic vojske, med katere spada tudi lastnost biti z vsem nezadovoljen. — Navajeni smo bili preje zabavljati na vojsko in na vse, kar je bilo z njo v zvezi; vojsko je zakrivila in začela Avstrija in zato smo bili nezadovoljni z njo.

S to lastnostjo zabavljati, smo vstopili v Jugoslavijo, ki je bila najmanj kriva naše razdražene nezadovoljnosti, katero smo prinesli iz vojske. — Jugoslavija marsikomu ni bila všeč; bili so med nami naši rodni bratje Slovenci, tičalo je po prevratu pri nas tudi še veliko Nemcev, ki je vse grizlo in peklo, da „dobrega cesarja“ in Avstrije ni več.

In ti ljudje, ki nočejo in niso nikdar hoteli, da bi slovenski narod kdaj živel lepše življenje, so poizkusili vse, da bi uničili mlado državo. In eno izmed mnogih drugih sredstev, katerih so se ti ljudje posluževali, je bila tudi naša, v vojski pridobljena navada zabavljati čez vse, biti z vsem nezadovoljen. To našo nezadovoljnost, katero so sami z vojsko zakrivil, so izrabili in rovali proti državi.

Resnica je, da tudi Jugoslavija po prevratu ni mogla popraviti vsega, kar je bilo v štirih letih vojne končanega, ona nam ni mogla in nam ne more dati takoj nebes na zemlji, ker ne zna delati čudežev. To so videli prav dobro tudi med nami živeči sovražniki, a mesto da bi rekli, da je pomanjkanje blaga, sladkorja in soli zakrivila vojska, so rekli, da je to zakrivila Jugoslavija, da so temu krivi Srbi. Kaj je lažjega, kakor nezadovoljno ljudstvo razburiti proti Srbom, ker smo sedaj z njimi v najožjem stiku, ker so nam sedaj najbližji! Na Avstrijo in na njene grehe in lumparije je ljudstvo kaj hitro pozabilo in zato se tudi ni zavedalo, da je ona pravi povzročitelj te nesreče in nezadovoljnosti. In zato so imeli med nami živeči sovražniki Jugoslavije zelo lahko delo. Samo treba je bilo nezadovoljnemu in od vojske izmučenemu ljudstvu reči: „vse tvoje nesreče, tvojega slabega življenja je kriva Jugoslavija, zlasti Srbi“. Ljudstvo je temu verjelo, ker je pač na Avstrijo že pozabilo, in po deželi se je

razpaslo sovraštvo proti Srbom, proti vsemu kar je jugoslovanskega. Mi smo že tako ustvarjeni, da verjamemo vse, kar nam kdo natvezi o vzrokih naše nesreče. Kajti ako vem o vzrokih nesreče, veliko lažje nesrečo prenašam. Naši sovražniki upajo, da nas bodo pošteno naščuvali proti Srbom, da se bomo z drugimi plemeni jugoslovanskega naroda sprli in ko bomo do vrha razdraženi in razdejeni, nas bodo zopet ugrabili in potisnili pod svojo gospodstvo, da bodo zopet naši žulji pripravljali kruh sestradanemu Dunaju.

Vse to brezmišlno zabavljanje proti vladi, proti Srbom in proti vsemu jugoslovanskemu, je delo naših sovražnikov. Čim bolj se zabavljanje razpase, tem lažje je njih pogubno delo.

Ti kmečki mož in fant, ki sta videla divjanje in razdejanje štiriletne vojske, ki sta videla, kako

se le podira in ruši, pomislita v svoji modrosti, da tega Jugoslavija ne more čez noč, čez par let popraviti. Podira se hitreje, kakor pa zida. Vedita, da sejejo med vas nezadovoljnost samo naši sovražniki, ki so prebrisani in modri tako, da izgledajo kakor nedolžne ovčice. Vedita, da je Jugoslavija prva država od onih, ki so nastale na ozemlju bivše Avstrije, ki daje svojim sinovom največ kruha. Kdor tega ne verjame, naj vpraša one, ki prihajajo iz teh tujih držav.

Kmetje, bodite oprezni, kajti volkovi, preoblečeni v ovčjo obleko, hodijo med vami in ščuvajo proti Jugoslaviji. Pokažite jim vrata, dokler je še čas. Casopisi pišejo, da pride nazaj k nam največji in najnevarnejši volk dr. Šusteršič. Ogibajte se ga in vseh, ki bodo z njim hodili in govorili — drugače boste zopet zapeljani in goljufani, kakor ste bili leta 1914.

Kakor pridobljeno, tako izgubljeno.

Propad Robeža. — Koliko krav poginilo na medvodski pristavi, se ne ve, najmanj sedemdeset. — Nad 6 milijonov kron skupne izgube.

Kakor bo malone vsak vojni dobičkar, ki si je z oderuštvo nakopičil premoženje, slej ali prej zapravil vse, kar si je z lahkoto in na nepošten način pridobil, ravnotako tudi milijonski dobički „Deželnega mesta za klavno živino“ niso imeli nobenega pravega teka. Od 30 milijonov kron dobička, ki bi ga vnovčevalnica z lahkoto pridobila, je ostalo v blagajnah samo še okoli 12 milijonov kron čistega, ostalo se je porazgubilo med onimi, ki so imeli s podjetjem opravka. Preostanek se je porabljal deloma v agitačne namene SLS., deloma pa se je zabil v neplodnosna podjetja. Najlepši zgled kako se je gospodarilo s čistim dobičkom vnovčevalnice nam daje deželno gospodarstvo v Medvodah.

Že leta 1910. je kupil deželni odbor v medvodski občini posestvo Robež, da ustanovi tamkaj deželno pristavo za vzrejo mladih bikov. Misel sama na sebi ni bila slaba, ker bi bilo zares potrebno, da bi se pri nas od domače živine jemala najboljša plemenska živinčeta, vzrejala s posebno pazljivostjo in se tako iz njih napravil krepak rod za izboljšanje domače goveje živine. Na Robežu je pa deželni odbor upeljal tako gospodarstvo, da je bilo sramotno za celo deželo. Namesto, da bi bil Robež kmetu v zgled daleč na okrog, se je na njem gospodarilo tako, da se je moral zgražati prav vsak posestnik, ki je videl to pristavo. Gospodom od SLS. tudi ni bilo prav nič dopovedati in svetovati. V deželnem zboru in v deželnem odboru je SLS. nastopala glede Robeža enotno in edinstveno ter soglasno zagovarjala prav vse nedostatke, ki so se godili na Robežu. Ker je torej manjkalo pravega gospodarja, je bilo gospodarjenje na Robežu že v mirnem času zanič. Še veliko težavnije pa je postalo potem, ko je izbruhnila vojna in je pričelo primanjkovati vsega, kar je pri gospodarstvu z živino neobhodno potrebno. V velikansko zagato je prišel Robež, ker je spomladi l. 1916. dokupil deželni odbor — ne da bi stvar prej premislil — za to pristavo — ki je bila kvečjem za 70 glav zadosti velika — še toliko živine, da jo je bilo skupaj s prejšnjo kakih 100 glav. Ker pa pristava za toliko živine ni bila pripravljena in ker je pričelo primanjkovati pašje, je živina vsled nezadostne krme, pričela zaostajati. Pomanjkanje je nastalo celo tako veliko, da je večje število živine od lakote pocrkalo. K temu je pripomoglo tudi to, da ni nihče pazil na živino in da se je vsled zanikarnosti in malomarnosti gospodarjev tudi na Robež zanesla slinovka in da je za to boleznijo obolela skoro vsa živina.

Leta 1916. in 1917., ki so bila za medvodske pristave najbolj kočljiva, je bil tamkaj za oskrb-

nika bivši deželni poslanec SLS. Fran Bartol, ki je v kmetijstvu približno toliko izvežban kot od SLS. novoizvoljeni predsednik „Kmetijske družbe“ Iskra, samo s to razliko, da je bil Bartol, predno je postal „kmetijski strokovnjak“ SLS., mizar ali knjigovez, dočim se je izučil Iskra kmetijstva na čevljarskem stoličku. Umevno je, da Bartol težavni nalogi sploh ni bil kos. Med tem, ko je bilo gospodarstvo na Robežu že popolnoma zavoženo in je stalo že na robu popolnega propada, pa so se v jeseni l. 1916. gospodje voditelji SLS. naenkrat odločili, da naj se deželno gospodarstvo v Medvodah še — razširi! V ta namen se je vzelo od Frana Jarca v Medvodah v najem sveta v večji izmeri ter gospodarska poslopja v Medvodah s hlevi, štrambami, kletmi in drugimi prostori. Razzuntega pa tudi nekaj prostorov za pisarno in stanovanje tedanjega oskrbnika deželnih pristav, slavnega Bartola. Po sklepu zakupa se je takoj pričelo pripravljati v Medvodah hleve za nastanitev živine, napeljali so na Jarčevo dvorišče vodovod, napravili so telefonsko zvezo med Medvodami in Goričani — kjer so vzeli od knezoškofijskega posestva en hlev v najem — in napeljali so končno tudi v pisarno in hleve električno luč. Delali so na veliko in na debelo. Še danes nihče ne ve, ali so imeli poštene namene ali ne, ali so delali brez glave ali pa s preračunjeno hudobijo. Samo to se ve, da to, kar so delali, ni bilo nič prida, da si je stalo nešteto stotisočakov. Koristi drugi ni mogel imeti kot oni, ki so bili pri stvari neposredno udeleženi.

Na medvodske pristave je imela priti v prvi vrsti švicarska živina. Reklo se je, da je treba zaradi Ljubljane napraviti v Medvodah mlekarno. Po vojski naj bi se krave oddalo kmetom na deželi. Ta namen ni bil dosežen. V resnici je zakoneta, zakaj se je vlačilo iz Švice krave in zakaj je bivši načelnik SLS. tako rad hodil v Švico in zakaj je tudi on sam kupoval švicarske krave! Tem manj razumemo, zakaj se je vse to godilo, ker so švicarske krave kupovali tudi še potem, ko je bila medvodska pristava že prenapolnjena z živino. Za jesen leta 1917. so namreč navzlic temu še kupili nove švicarske krave, približno 200.

Ker za tolikšno število krav, ki bi vse teletile, ni bilo dovolj hlevov na razpolago (radi bi vedeli, kdo je dobival pri nakupu krav provizije, da se je z nakupom tako hitelo in pritiskalo), se je odredilo, da se postavi na Jarčevem svetu velika baraka in priredi kot hlev, v katerem naj bi bilo prostora za kakih 200 glav živine. Prišel je mesec julij, a baraka je bila komaj dograjena v temeljih.

V tem času pa je že pričela prihajati švicarska živina in v teku nekaj dni je bilo v Medvodah novih 163 švicarskih krav. Da se je ta živina vsaj spravila pod streho, so se v naglici priredili Jarčevi kozolci kot hlev in tam je živina ostala toliko časa, da je bila za silo dogotovljena baraka. Ko se je živina preselila v barako, se je izkazalo, da bo to poslopje le slabo služilo svojemu namenu, zlasti pri lini švicarski živini. Bilo je v njej prevroče, a za zimo je kazalo, da bo premrzlo.

Medtem, ko se je bilo boriti s težkočami glede nastanitve živine — posledica brezglavosti ali pa brezvestnosti —, so se pojavile še hujše težave zaradi krme. Na domačih travnikih se je nakosilo izredno malo krme, a še ta se je skoraj vsa pokrmila sproti. Kot nadomestilo se je dajala živini repa, kakih 600.000 kg. Prišlo je pa še hujše. Ker se je vsakdo lahko izprehajal po pristavskih hlevih in ker ni bilo nobenega poštenega nadzorstva, zanesla se je od vojaštva skoro na vso deželno živino slinovka. Zaradi bolezni, slabe krme, slabih prostorov in pomanjkanja stelje je žival začela hujšati in mleko se sušiti. Pričela so poginjati teleta, na to pa tudi krave. Zaradi pomanjkljivosti zapiskov ni mogoče dognati, koliko živine je poginilo. Le na podlagi izpovedi oseb, ki so bile zaposlene v hlevih, se je dognalo, da je poginilo leta 1917. in v pričetku leta 1918. približno 70 krav in telet. „Koliko živine je poginilo prej, se pa nikdar ne bo dognalo.“ Tako piše o tem revizijsko poročilo! Več živali se je pa radi nevarnosti, da poginejo, prej zaklalo, da se je tako rešilo vsaj nekaj. Škoda se je razuntega delala tudi na ta način, da je lahko na pristavi vse kradlo in da je tudi krava ali pa tele šlo iz hleva, ne da bi ga kdo pogrešil. Umevno je, da se je pri takšnem gospodarstvu delala velikanska denarna škoda, ki se ravnotako kot crknjene krave nikdar ne bo dala natančno ugotoviti. Revizija deželnega gospodarstva pravi v svojem poročilu, da je plačala vnovčevalnica za pokritje primanjkljaja deželnih pristav v Medvodah znesek 1.759.315 K, torej malo manj kot dva milijona kron. Ako razdelimo primanjkljaj na 200 švicarskih glav živine, ki je bila postavljena v medvodske hleve, dobimo za vsako živinčico okoli 10.000 K izgube. Škoda na medvodski pristavi pa s tem še ni vsa ugotovljena, kajti kupnina za jeseni 1918. nakupljeno živino še ni plačana in znaša 220 tisoč 524 švicarskih frankov. Ako se ta kupnina do 31. decembra 1921 ne poplača, jo je brezpogojno poplačati v kronski valuti po kurzu, kakor se bo plačal ob tem času. Danes stane švicarski frank okoli 20 K, zato dolgujejo danes medvodske pristave še $220.524 \times 20 = 4.410.480$ kron, torej okoli $4\frac{1}{2}$ milijona kron. Ako bi bilo treba danes vso švicarsko živino plačati, bi znašala skupna svota medvodske izgube nad šest milijonov kron.

Kakor vidimo, se je že samo na medvodskem podjetju v veliki meri uresničil izrek: „Kakor pridobljeno, tako izgubljeno“.

Dopisi.

Nova država — nova postava! Iz Bitnice na Selih smo prejeli pod zgorajšnjim naslovom naslednji dopis: Ze star zgovor pravi, da se vsaka struna toliko časa napenja, dokler ne počni in tako smo tudi mi prisiljeni, da enkrat priobčimo nekaj v „Domovini“. Ko sem zadnjič bral „Domovino“, sem zvedel, kako je predsednik deželne vlade g. dr. Zerjav razpustil tri občinske odbore zaradi krivice in nepoštenosti. Nam Bitničarjem se čudno zdi, kako se pri nas upajo agitirati za občinske volitve taki možje in svoje osebe ponujati za odbornike in župana, ki so se za časa vojne hudo pregrešile. Tak je Josip Obida, krojač, ki je bil županov namestnik, pa je moral zaradi nerednosti oditi k vojakom. Nerednosti so se vršile pri razdeljevanju oblek siromakom. Pri tem razdeljevanju je bil udeležen tudi naš župnik, ki je prodajal na Hrvaško fižol po osem in deset kron po kilogramu, s prižnice je pa žugal, da ne dobi odveze oni, ki bi prodajal fižol dražje, kot po pet kron kilogram. Ta naš župnik dela največ zmešnjave, govori se, da je rekel, da pojde po hišah — že vemo, zakaj. Se že govori, da se bo župnišče delalo in hlevi in skednji. Nekateri kimovci ga v njegovih načrtih podpirajo, ker ne vedo, kaj se to pravi, danes župnišče zidati, ko še stari dolgovi niso plačani. Pa ne bo iz vsega tega nič, in ako našemu župniku to ni prav, naj gre s trebihom za kruhom in lahko vzame s seboj tudi vse, kar je v Bitnici dobrega storil, le zvonove in orgle naj nam najprej vrne. Prosimo novo vlado in novo državo, da pouči te črne tiče, da ni vse božja volja, kar je za ljudstvo najhujše in da naj ne

agitirajo po cerkvah za volitve. Dajte gospodom, kar gre gospodom, kmetom pa, kar gre kmetom — nič drugega ne zahtevamo od nove države; želimo srečno novo leto celi državi Srbov, Hrvatov in Slovencev in velik napredek „Domovini“.

Iz Bučke. Ze so minuli časi, odkar se nismo oglasili v nobenem časniku. Trpeli smo molče silo raznih mogotcev — klerikalcev v tej ali oni obliki. Nismo hoteli našega gorja na veliki zvon obešati. Ali če je lok preveč napet, počni. Tako je tudi z nami. Vsega je preveč; ne sme iti do konca. Nismo se pritoževali, ko je naš župnik Rebolj vsako drugo nedeljo imel „ofer“ v cerkvi, in ljudstvo kakor je ubogo, izžemal, ko je pri velikonočnem izpraševanju zahteval za spovedni listek po eno in še več kron, če je bilo v nedeljo pri rani maši v cerkvi temno kakor v rogu, če je na sveti večer pustil na velikem lestencu goreti samo tri sveče, če je njemu neljubim osebam odvezemal samolastno cerkvene sedeže ter jih za visoke cene drugim prodajal, če je stare železne križe iz prekopanih grobov drugim v prenovljenje prodajal, če je na vsaki dražbi revežem in kočarjem vsak kraj njive dražil in tudi izdražbal itd. Na vse to smo molčali ali sedaj pa ne moremo več trpeti in se moramo oglasiti, da širša javnost in kompetentne oblasti zvedo, kaj se z nami počinja. Cujte in strmite, ljudje božji! Naš župnik je svojčas prodal enajst naših cerkvenih zvonov in cinkaste piščali iz orgel, denar pa spravil, ne vemo kam. Živ krst ne ve, koliko. Pri neki priliki ga je kmet M. Z. iz M. vprašal: „Kaj je z denarjem od naših zvonov,“ mu je Rebolj zapretel: „Samo še eno besedo o zvonovih in takoj boste zaprti.“ In molčal je on, in molčali smo vsi. Ali sedaj je počil glas, da gre proč, nekam v Dobrnče, in še več, župnik ima že dekret v roki, torej gotova stvar, da gre proč. Mi pa niti pri farni cerkvi nimamo zvonov, tako da niti ne vemo, kdaj iti v cerkev, še manj pa more s čim (razun enega malega zvona) mrliču zvoniti, ali denar pa vzame kakor prej od štirih zvonov. Torej Rebolj ima namen, odriniti od nas, ne da bi pojasnil, kaj je z zvonovi. Prosimo kompetentno oblast kakor tudi naš občinski odbor, da se potrudita, da se stavi župnik na odgovor in se ga prisili, da vrne izkupljeni denar, ki ga je prejel za naše zvonove; seveda naj uredi tudi stvari s farovžem, o čemer bomo prihodnjič pisali, — potem pa naj gre kamor hoče.

Iz dnevnikov.

Zagrebska „Riječ Srba, Hrvata i Slovenaca“ priobčuje uvodnik o smrtni obsodbi krakovskega navijačca cen Brotheina. Ta bogati trgovec je bil tako pohlepen, da je skrival ogromne zaloge živil in čakal, da se cene zvišajo, medtem ko je ljudstvo stradalo. Bil je obsojen na smrt, ampak krakovski trgovci so upali, da ga rešijo in so prosili predsednika poljske države Paderevskega, da bi obsojenca pomilostil, kar je pa Paderevski odločno odklonil in nesramni navijalec cen Brothein je bil usmrčen. Ta človek, ki je tako neusmiljeno goljufal in odiral ljudstvo, se je pred smrtjo vedel tako strahopetno, da se to ne da opisati! Cene so pa v Krakovu in povsod na Poljskem začele takoj padati... In prav ima pisec članka v „Riječi“, ko pravi, da ni večjega zločina sedaj kot cene navijati in s tem še povečavati splošno bedo. Proti takim brzvestnežem je smrtna kazen resnično najboljše sredstvo!

V „Sl. Narodu“ priobčuje znani slovenski politik in član naše mirovne delegacije v Parizu, g. dr. Otomar Ribač, daljši članek, v katerem navaja dokaze, da je Avstrija vedno protežirala Italijane proti Jugoslovanom. Italijani kaj radi trdijo, da je Avstrija na Primorskem podpirala nas in njih zatirala. Mi vsi dobro vemo, da je resnica ravno nasprotna, ampak dobro je, da naš znani in zaslužni tržaški boritelj priobčuje tudi jasna dejstva, ki to dokazujejo.

Kmetijstvo, trgovina in industrija.

g. Plovba na Jadranu. Italijanski apetit je nedosežen. Ker nam Italija ne more popolnoma odvzeti našega morja, poizkuša doseči vsaj to, da bi dobila pri plovbi po Jadranu take pravice, da bi postala neomejen gospodar vse jadranske plovbe. Ona hoče, da bi tržaške parobrodne družbe, ki bodo sedaj italijanske, imele enake pravice glede plovbe po Jadranu, kot so jih imele poprej, ko je bila vsa vzhodna obala Jadrana avstrijska. V tem slučaju se naše obalno parobrodstvo nikdar ne bi moglo razviti, ker ne bi moglo tekmoovati z močnim „Lloydom“, ki je imel poprej — in bi jih imel tudi sedaj — štiri proge, ki največ nesejo. Seveda

se morajo sosedi med seboj spofazumeti tudi glede pomorskega prometa, ali Italija se noče z nami pogajati, temveč zahteva, da kratkomalo prevzamemo vse obveznosti prejšnje Avstrije. Tako pa ne bo šlo, po našem morju se bo promet tako razvijal, kakor bodo to zahtevale naše koristi in v Jugoslaviji se ne najde nobena vlada, ki bi prevzela obveznosti avstrijske države v vprašanju pomorskega prometa. Italijansko parobrodstvo dobi v naših pristaniščih samo vse pravice, ki jih dobi naše parobrodstvo v laških pristaniščih.

g. Zagreb, narodno-gospodarsko središče Jugoslavije. Češki „Tarifni vestnik“ priobčuje zanimiva razmotrivanja o gospodarskih razmerah v Jugoslaviji. Po tem opisovanju naših razmer in Belgrad kot glavno mesto države z velikim pristaniščem vse predpogoje, da postane velik trgovski emporij, tudi če ga država ne bi naravnost podpirala. Ampak Zagreb postane industrijsko in finančno središče Jugoslavije, ker leži v gosto naseljenih krajih, v bližini plovne reke in na velikem železniškem križišču, tako, da ima dobre prometne zveze na vse strani in tudi premoja je dosti v bližini.

g. Odsek za prehrano v Ameriki. Ministrstvo za prehrano je ustanovilo v Newyorku poseben odsek ministrstva, čigar naloga bo, kupovati v Ameriki blago za uvoz v naše kraje.

g. Kmetijsko srednjo šolo je ustanovilo poljedelsko ministrstvo v Kraljevcu in v Sabcu. Ti dve šoli bosta prvi te vrste v Srbiji.

g. Luka v Metkoviču služi tihofapcem, da tihotapijo razno robo na italijansko stran. Uvedene so najstrožje odredbe proti škodljivcem države.

n. Bogati ljudje so v Lahovčah. V občini, ki šteje nekaj nad 400 duš, so nabrali vsled agitacije dušnega pastirja v kratkem času 120.000 kron za nabavo novih zvonov. Bogati kmetje so prispevali po 10.000 kron, revnejše so pa prisistisnili, da so morali dajati svote okoli 2.000 kron.

g. Prepoved izvoza mlevskih proizvodov. Minister prehrane je na podstavi tozadavnega sklepa ministrskega sveta prepovedal izvoz pšenice, rži, koruze, ječmena in vseh drugih mlevskih proizvodov iz Stare Srbije in Macedonije.

g. Izvoz sirovih kož iz Hrvatske. Hrvatski ban je z ozirom na dejstvo, da so se na domačih tržiščih pojavili prekupci sirovih kož, kar ogroža preskrbo naših tvornic s kožami in sirovim materijalom, prepovedal izvoz sirovih kož vseh vrst iz ozemlja Hrvatske in Slavonije. Prepovedano je strogo tudi kupčevanje tega blaga.

g. Paroplovba na Donavi. Čehoslovaška republika je kupila od Habsburžanov njihove delnice „Donavske parobrodarske družbe“ in tako je postala čehoslovaška država imejiteljica velikega števila delnic te močne paroplovne družbe na Donavi. Za trgovino z Balkanom zgradi Čehoslovaška v Bratislavi na Donavi veliko pristanišče. Čehoslovaška ima že okoli 20 donavskih parnikov in večje število vlačnih ladij (šleperjev).

g. Amerika naj Evropi pomaga! Po poročilih iz Londona bo angleški zastopnik za finančna vprašanja, ki je došel v Ameriko, zahteval v svrhu vzpostavitve ravnotežja v Evropi kredit 280 milijard frankov.

g. Produkcija zlata in srebra. Leta 1918. se je produciralo 578.647 kilogramov zlata, v skupni vrednosti ene milijarde in 992 milijonov frankov in je nazadovalo proti letu 1917. za kakih 100 milijonov frankov. Srebra se je v omenjenem letu produciralo 5.003.906 kilogramov in se je tudi v tem oziru nazadovalo.

Politične vesti.

n. Nova karta Evrope. Znani politik dr. Josip Smodlaka je imel v Splitu zanimivo predavanje o novi karti Evrope in o načelih, ki so pri mirovni konferenci merodajni pri ustvarjanju te nove karte. V glavnem se je oziralo na načelo narodnosti, ali to načelo ni moglo povsod zmagati iz več razlogov. Pri določanju novih mej so prišli v poštev še zemljepisni oziri, kot n. pr. na Češkem. Odločevala so tudi kulturne, gospodarske, strateške potrebe, v prvi vrsti in največ se je pa gledalo na koristi velikih sil. In ravno zato, ker se ni oziralo samo na narodnostno načelo, temveč v prvi vrsti in največ na koristi velikih sil, smo prošli pri tem najslabše ravno mi Jugoslovani. Radgona nam je odvezeta zaradi 4000 Nemcev, Ogrska nam odreka pravico na Mohač in Bajo, Italija pa hoče zasužnjiti kar pol milijona naših bratov. Navzlic vsemu temu je velik uspeh, da se je razbila bivša avstro-ogrška monarhija, do česar je prišlo samo zaradi načela narodnosti, in da tega načela ni bilo, bi nam tudi Italija vzela vso našo morsk

obalo. Wilsonova načela niso zmagala v svoji celoti, ampak ona niso propadla in pride čas, ko si tudi mi izvojujemo vso našo pravico.

n. Kdo je volilec? Vsak državljani kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev (moški in ženska), ki hoče imeti občinsko volilno pravico, mora biti star 21 let. Moški v tej dobi imajo volilno pravico vsi, ki imajo od dne razgrnitve volilnih imenikov nazaj šteto vsaj že dve leti svoje redno bivališče v občini. (Odsotnost iz občine vsled vojaškega službovanja ne pretrga bivališča.) Za ženske je razuntega (starost 21 let in dveletno bivanje) še potreba, da so uspešno dovršile vsaj osem razredov ljudske šole ali meščansko šolo ali štiri razrede srednje ali tej enake šole. Ne glede na izobrazbo imajo volilno pravico tudi one 21letne, v občini dve leti bivajoče ženske, ki samostojno gospodarijo na lastnem posestvu ali v obrtu, oziroma na posestvu ali v obrtu svojih odsotnih mož, oziroma mladoletnih ali odsotnih otrok, bratov in sester, katerim je vsaj že eno leto predpisan kak državni neposreden davek. Javni nameščenci (vštevši one železnic), v dušnem pastirstvu ali v službi cerkvenih oblastev nameščeni duhovniki vseh veroizpovedanj, notarji, odvetniki, civilni inženjerji in civilni geometri, k praksi pripuščeni zdravniki in živinozdravniki imajo, če so izpolnili 21. leto, volilno pravico že, če bivajo redno v občini vsaj od prve razgrnitve volilnih imenikov. Volilna pravica javnih nameščenk pa je razuntega vezana tudi še na goraj zahtevano šolanje ali pa samostojnost v gospodarstvu.

Novosti.

n. Naročnikom. Prve tri številke „Domovine“ smo poslali še vsem starim naročnikom, da vidijo kako potrebno je bilo izdajati list trikrat na teden. Poleg zanimivih člankov imajo malone vsak drugi dan v tednu ves pregled vseh najnovejših dogodkov. Splošno se misli, da nas je vojna prerodila in če smo kaj dobrega pridobili, je brezdvomno to, da se je v nas povečalo zanimanje za svetovne dogodke in za javna vprašanja. Kdor hoče z napredkom naprej korakati, se nikakor ne more več zadovoljiti samo s tednikom. Samo dva litra vina je treba manj popiti in cel letnik trikrat na teden izhajajoče „Domovine“ je plačan. Naročnike, ki nam še niso vposlali naročnine, prosimo, da to takoj store. Red mora biti na naši pa tudi na njihovi strani.

n. Povratek naših ujetnikov iz Italije. Poročali smo že, da se je naši vladi posrečilo doseči povratek naših vojnih ujetnikov iz Italije. Sedaj poročajo, da se je naš poslanik v Rimu, gosp. Antonijevič, že sporazumel z italijansko vlado glede transporta teh naših vojakov v domovino. Vsak teden bo odpotoval transport 2000 mož. Vojni minister, general Hadžić, je ukazal poveljniku 4. armade v Zagrebu, naj pripravi vse potrebno za sprejem teh naših vojakov. Zaradi tega je bil v Zagrebu poveljnik dravske (ljublanske) divizije, general Smiljanić. Tudi bodo puščeni domov vsi jugoslovanski državljani, ki so bili za časa vojne kot avstrijski, torej sovražni podaniki internirani v raznih zavezniških taborih.

n. Italijanske nepravilnosti v Logatcu. Potniki, ki prihajajo z orient-ekspresom iz Francije in Švice, se pritožujejo, da ne prihaja z njimi istočasno tudi njihova prtljaga. Italijani namreč zadržujejo v Logatcu vso prtljago, ki se jim zdi sumljiva, da se nahajajo v kovčegih tudi trgovski predmeti in potem se mora potnik vrniti v Logatec po svojo prtljago in ako ne more dokazati, da v prtljagi ni nobenih trgovskih predmetov, mora plačati 25 lir od 100 kg, vrhutega pa še trojno globo, t. j. 200 lir za 100 kg, in še razne druge pristojbine. To bi se vendar lahko izvršilo tako, da bi se prtljaga pregledala, dokler vlak še stoji v Logatcu, ampak Lah ne samo da ne pozna pravice, temveč mu je tudi red neznana reč.

n. Jugoslovani v Sibiriji. Neki jugoslovanski častnik, ki se je vrnil iz Sibirije, pripoveduje: Po podatkih, ki jih je prejela jugoslovanska komisija do sedaj, se nahaja v Sibiriji še vedno okoli 25 tisoč Jugoslovancev, in sicer v jugoslovanski armadi 10.000, v raznih ruskih krdelih 6.000 do 7.000, a okoli 8.000 v delavskih bataljonih in v vjetniških taboriščih. Jugoslovanska komisija je izdajala dva lista: „Jugoslovani“ in „Ujedinjenje“. Glavno poveljstvo nad Jugoslovani je pozneje prevzel francoski general Janain in ustanovil se je jugoslovanski narodni svet v Sibiriji pod predsedstvom konzula Milankovića. V narodnem svetu so po trije Srbi, Hrvati in Slovenci. Jugoslovani se nahajajo sedaj ob železniški progi Omsk-Tajla in so v težkem položaju. Vlada naj ukrene vse, kar

ji je le mogoče, da se ti naši vojaki čim prej vrnejo v domovino.

n. Minister prehrane, gosp. Bukšeg, je moral izdržati majhno operacijo in ne more zapustiti stanovanja; pač pa tudi dalje rešuje tekoče zadeve svojega ministristva.

n. Mariborski vladni komisar. Vest, da izstopi vladni komisar v Mariboru, dr. Viljem Pfeifer, iz državne službe in gre k banki, ne odgovarja resnici. Dr. Pfeifer ostane slej kot prej na svojem mestu.

n. Zloglasni Bastař prestavljen. Poverjeništvu za agrarno reformo je prestavilo zloglasnega oskrbnika Bastařa iz Soteske v Kočevje. Kakor čujemo njegovih grehih s prestavitvijo še nikakor niso izbrisani, pač pa bo moral dati odgovor še za vse nepoštenosti, ki jih je uganjal na svojem dosedanem službenem mestu. Božji mlini meljejo sigurno, četudi počasi. Na koncu se vendarle izkaže resnica in pravica! Na Bastařovo mesto pride gosp. Göderer.

n. Občinski reveži na cesti. Iz Komende nam poročajo, da je ondotni župnik, ki je upravitelj Glavarjeve hiralnice, pogнал iz nje polovico oskrbovancev. Izgovarja se, da nima denarja in da se je vse podražilo. Čudno je pa to, da je pogнал iz zavoda ravno najbolj onemogle ljudi, medtem ko je obdržal dela-zmožnejše. Najbrže potrebuje na svojem posestvu delavcev, ki bi mu po ceni delali. Opozarjamo na te razmere pristojno poverjeništvu, oziroma deželno vlado. O hiralnici se govori v občini še vse druge stvari, katere naj pa dožene potrebna preiskava.

n. „Prosvetna zveza“ na Hrvatskem. V Zagrebu je deželni odbor državne zaščite otrok in mladine dal pobudo za ustanovitev „Prosvetne zveze“, v kateri naj bi bila zastopana vsa kulturna društva v deželi. Ta zveza naj potem živo deluje za širjenje prosvete v ljudstvu na vse možne načine: s podpiranjem diletantskih gledališč, s knjižnicami, predavanji itd. Ta misel je posnemanja vredna.

n. Kako se godi bivšim avstrijskim generalom. Znano je, kako slabo se godi bivšim avstrijskim častnikom, katerih Avstrija ni mogla sprejeti v službo, ker je pri njej stalna vojska po odredbi mirovne konference prepovedana. Ti častniki, katerim se je nekdanje najboljšo godilo in kateri niso imeli drugega dela, kot da so posedali po kavarnah, se morajo puliti sedaj za najrazličnejše, četudi še tako slabe službe. Na Dunaju jih je veliko, ki morajo opravljati najnižje službe, ako se hočejo skromno preživeti. Posebno huda se godi generalom. Tudi v naši državi je ostalo nekaj teh bivših avstrijskih mogočencev, ki sicer nimajo pri nas nobene službe, ki pa so vendar le še raje pri nas brez službe, da si lahko kupijo kaj živeža. S čim se bavijo taki generali, nam pripoveduje dopis, ki opisuje nekega takega generala, ki je ostal pri nas. Iz njega posnemamo sledeče: Bivši gospod general hodi izven doma v civilni obleki, kadar je pa doma, si obleče staro generalsko uniformo in dene na glavo generalsko kapo in tako opremljen opravlja vsa domača dela, katera stama mu morala nekdanje opravljati dve slugi. Zjutraj pospravlja sobo, briše okna ter odnaša iz sobe, kar je potrebno. Nato prinese iz drvarnice premog in drva ter krtači preproge. Ko je pospravil stanovanje, odide k mesarju po meso in prinese nato še mleko ter kruh. Vse to izvršuje z velikim veseljem, ker se spominja pri tem na svoje zveste

tovariše na Dunaju, ki bi silno radi opravljali enaka dela, pa jim ni mogoče, ker nimajo priložnosti, da bi lahko kje dobili meso, kruh ali mleko. Kako se gospod general vrti po kuhinji in morda pomiva lonce, tega nam poročilo ne pove. Najbrže pa spada tudi to v njegovo vsakdanje delo.

n. Poraba sladkorja. Ministrstvo za prehrano in obnovo dežel je z brzozavnim odlokom prepovedal oddajanje kontingentiranega sladkorja, ki se dovoljuje le za prehrano ljudi, v obrtne namene. Tovornice bonbonov, slaščičarne in drugi obrtniki morejo predelavati samo oni sladkor, ki ga v prosti trgovini uvozijo iz inozemstva.

n. Za Ciril-Metodovo družbo so nabrali gostje gosp. Iv. Petriča, trgovca in gostilničarja v Borovnici, ob njegovem godovanju dne 27. decembra lep znesek 500 kron. Tako delajo zavedni ljudje!

n. Sokol v Oplotnici. Na Silvestrov večer je priredil tukajšnji Sokol prireditelj, ki je lepo uspela; čistega dobička okoli 1000 kron. — 4. januarja se je vršil občni zbor Sokola, na katerem je bil izvoljen za starosta br. Franc Petelinšek, za podstarosta br. Ferdo Rable, za tajnika br. Alojzij Berce, za preglednika računov br. Anton Strnad. Izvoljen je bil tudi stavbni odsek, ki mu načeluje br. Anton Flor. Misli se postaviti Sokolski dom, ker Sokol nima nobenega primerne prostora.

n. Zdravilišče za jetične na Golniku. Za invalidne vojake, ki bolehalo na jetiki, oziroma okrevajo po tej bolezni, ima poverjeništvu za socialno skrbstvo na Golniku pri Trziču na Gorenjskem na razpolago zdravilišče, ki odgovarja vsem modernim higijeničnim zahtevam. Na razpolago je že okoli pedeset postelj. Upravičeni naj prosijo za sprejemi ustno ali pismeno pri zgoraj imenovanem poverjeništvu.

n. „Črna roka“ zopet straši. Nedavno je prejel v Trbovljah trgovec Franc Dežman grozilno pismo, v katerem se je zahtevalo od njega 50.000 K, sicer zapade smrti. Sedaj je dobil zopet podobno pismo Sebastijan Jager, gostilničar v Trbovljah, od katerega se zahteva 10.000 K, ker drugače se mu zažge poslopje. Ko se je nahajalo v Trbovljah srbsko vojaštvo, se je od gotove strani neprestano hujskalo proti njemu. Najbrže so bili ravno ti brezimni roparji oni, ki so hujskali, ker so se bal vestnih, zanesljivih srbskih vojakov.

n. Volkovi se v vedno večjem številu pojavljajo po notranjskih gozdovih.

n. Na progi Zidani most-Sisek se je otvorilo izogibalnišče Blanca (med Sevnico in Rajhenburgom) in postajališče Blanca se je premestilo v poslopje novega izogibalnišča. Vsi osebni vlaki se ustavljajo v izogibalnišču, kjer je dopuščen promet z osebami, prtljago in nujnim blagom.

n. Premembe posesti v Mariboru. Lansko leto so se v Mariboru do decembra prenesle lastninske pravice pri posestvih v 116 slučajih. Pri tem je bilo 26 kupcev, ki niso prej bivali v okraju, od teh 6 Primorcev, 9 iz Hrvatske in 3 Nemci.

n. Tatvine in vlom. Posestniku Jakobu Sušniku iz Križa pri Kamniku je bilo v času, ko je bil on pri maši, ukradeno več obleke, perila in srebrnega denarja. Tatvino je izvršila že večkrat predkaznovana Marija Repanšek, ki jo sedaj iščejo. — Na postaji Zidani most je bila ukradena nadporočniku Miheliču uniforma, legitimacija in večja vsota denarja. — Vlomljeno je bilo v podkovsko šolo na Poljanski cesti v Ljubljani; ukradeno je bilo 1300 kron gotovine in razne druge reči.

Zadnje vesti.

UGODNO RAZPOLOŽENJE ZA DEMOKRATIZACIJO NA HRVATSKEM.

Zagreb, 9. jan. (Izv.) Po vsem Hrvatskem so razpuščeni občinski odbori in postavljeni gerenti, ki imajo provesti občinske volitve. Imeniki so že napravljeni, dnevi občinskih volitev bodo določeni v prihodnjih dneh. Vladin korak je vplival v vsej deželi jako globoko in ugodno, ker prebivalstvo vidi, da je demokratska vlada držala besedo in hoče ljudstvu takoj dati priliko, da si izbere po svoji svobodni volji nove občinske zastope. Položaj se je preokrenil na Hrvatskem ugodno za demokrate celo v takih okrajih, kjer so dosedaj imeli besedo samo frankovci in starčevičanci!

POSILANCI ZASEDENEGA OZEMLJA OSTANEJO V SVOJIM KLUBIH.

z. Vest, ki so jo prinesli nekateri listi, da izstopijo poslanci zasedenega ozemlja iz dosedanjih klubov, ne odgovarja resnici. Prvi sklep, ki je bil na sestanku poslancev v Zagrebu soglasno storjen je bil ta, da poslanci ne izstopijo iz dosedanjih klubov. Nato šele je bilo sklenjeno ustanoviti „Par-

lamentarno udruženje zastopnikov zasedenega ozemlja“, ki bo zastopalo samo posebne koristi zasedenega ozemlja. V „Udruženju“ so zastopani člani Demokratske zajednice, Narodnega kluba, Socialnodemokratskega in Jugoslovanskega kluba. Tudi nekaj divjakov šteje „Udruženje“. Za provizoričnega predsednika „Udruženja“ je izbran dr. Trinajstić, za tajnika pa poslanec dr. Pošćić.

USTANOVITEV URADA ZOPER VERIŽNIŠTVO V LJUBLJANI.

z. Pri ljubljanski policiji se je ustanovil popolnoma samostojen urad zoper verižništvo. Za njega vodjo je imenovan policijski svetnik Kerševan. Urad bo imel ekspozituro v Zidanem mostu za premogovni revir in železniško križišče. S posebno vladno izvršilno odredbo se obenem določa, da bo vse delikte tihotapstva, navijanja cen, verižništva, kopičenja in pomanjkljivega označevanja cen odslej sodil in ljubljeni in v njenem policijskem rajonu kot I. inštanca „Urad zoper verižništvo“. Na deželi bodo še naprej sodila v I. inštanca okrajna glavarstva. V II. inštanca bo sodil v bodoče segati

sestavljeno iz enega odposlanca odseka za prehrano, iz enega od deželne vlade in enega od odseka za trgovino. V kolikor so s tihotapstvom prikrajšane pravice finančne oblasti, bo proti tihotapcem še posebej postopalo dohodarstveno sodišče. Kazen: zapor do šestih mesecev in do 20.000 kron globe; konfiskacija blaga. Upravne oblasti smejo porabljati delinkvente za prisilna dela v svojem okraju.

AVSTRIJSKA ŽRTEV BRENCICE PRED SODIŠČEM OPROŠČEN.

Višje deželno sodišče v Ljubljani je včeraj razpravljalo o predlogu hčera pok. Ivana Brenčeta iz Dovjega na Gorenjskem o obnovi kazenskega postopanja proti njihovem očetu, ki je bil 24. avgusta 1915. po vojaškem prekem sodu obsojen na smrt in še isti dan ustreljen. Zakrivil je baje zločin razžaljenja veličanstva in motenja javnega reda, ker je rekel na cesti med Dovjem in Belico: „Prokleti hudičev sivi stavec, zvezal se je z Nemci; tu imaš svojo pravično vojsko“ in: „Če bi imel tako ime (Franc), kakor ti in tvoj oče, bi se dal že davno prekrstiti. Tvoj oče se ima za poštenega moža in je tat, kakor cesar in župan. Cesar je tak norec, da večji biti ne more. Prej ali slej bomo itak pripadli nemškemu hudiču. Rajše razbijem vozove in jih sežgem, kakor da jih pripeljem tja.“ Priče so bile same nezanesljive osebe, ki so govorile proti Brenčetu iz raznih razlogov, največ pa pod vplivom tedanjega avstrijskega pritiska, vojaško sodišče se pa ni brigalo, da bi se krivda Brenčeta nedvomno dokazala, temveč je reveža kratkoma obsodilo na smrt in obsodba se je takoj tudi izvršila. — Po temeljiti razpravi je ljubljansko višje deželno sodišče razveljavilo razsodbo vojaškega prekega sode in pokojnega Ivana Brenčeta oprostilo. — Prepozno seveda za ubogega Brenčeta, ki so ga avstrijski rablji že zdavnaj ustrelili, ampak vsaj družina ne bo nosila madeža na sebi. Taka je bila avstrijska pravica! Brence ni bil edina žrtev te pravice, za časa vojske se je ljudi obežalo in streljalo kar na veliko. Taka krvoločnost se je morala maščevati in maščevala se je — Avstrije ni več in — hvala Bogu — tudi njene „pravice“ ne.

ZA NAŠE VOJNE UJETNIKE V ITALIJI.

V Ljubljani se je sestavil odbor pod predsedništvom prof. Vagaje, podpredsednika „Društva jugoslovanskih dobrovoljcev za Slovenijo“, ki bo posredoval na pristojnih mestih, da se primerno sprejme naše ujetnike, ki se kmalu vrnejo iz Italije. V prvi vrsti je treba organizirati transporte same, potem pa poskrbeti, da dobijo potrebni primerne podpore, oziroma službe. Upamo, da bomo naše vojake, ki so v laškem ujetništvu morali toliko prestati, mogli kmalu pozdraviti na svobodnih tleh naše domovine.

USTAVLJENA PREISKAVA.

z. Sodno preiskavo, ki je bila na klerikalne denunciacije uvedena proti Humerju in tov. na Jesenicah, je pristojno sodišče ustavilo zaradi pomanjkanja dokazov. Klerikalni denuncijanti so s tem za eno blamažo bogatejši.

NEMŠKA PROPAGANDA NA KOROŠKEM.

LDU. Ljubljana, 8. jan. Nemška in nemčurska propaganda širi po Koroškem vse mogoče letake, tudi v slovenskem jeziku. Ves ta propagandni papir se odlikuje po neverjetni sirovosti in gorostasnih lažeh. Tako je izšel zadnji čas letak, okrašen z jugoslovanskimi barvami, ki so bile seveda razvrščene popolnoma narobe, proti Jugoslaviji. Pisec tega letaka je zmešal nekaj ričet, v katerem se zlobno-neumno napadajo sedanji predsednik dr. Žerjav, general Maister itd. Niti knezoškofa dr. Antona Bonaventure Jegliča ni pozabil pisec sramotiti. Da je dobro vsako sredstvo proti Jugoslaviji, priča to, da svetuje letak našim fantom na Koroškem, naj se oklenejo Radića na Hrvatskem in udarijo na Ljubljano. Odkod prihajajo ti nasveti proti našemu narodu, je vsej javnosti dobro znano, in zato se ta protijugoslovanska propaganda na Koroškem zaman trudi.

JUGOSLAVIJA IN ITALIJA.

LDU. Amsterdam, 8. jan. (DKU.) „Telegraaf“ priobčuje vest lista „Times“, da je verjetno, da se v jadranskem vprašanju ne doseže kmalu popolne rešitve. Upati pa je, da doseže Nitti s pomočjo zaveznikov z Jugoslavijo sporazum, ki bo omogočil obema državam, stopiti v prijateljske stike. Nitti se nadeja, da najde v pogajanjih, ki se bodo uvedla, ugodno rešitev.

V LONDONU BARANTAJO ZA NASO KOZO.

LDU. London, 8. jan. (DKU., brezlično.) Včeraj so se nadaljevala pogajanja med Lloyd Georjom in Nittijem, katerih so se udeležili tudi lord Curzon, Scialoja in Imperiali. Londonski listi so prepričani, da se bo posrečilo Lloyd Georju najti rešitev in omogočiti prijateljske odnose med Italijo in Jugoslavijo. „Daily News“ menijo, da bo Reka z zaledjem neodvisna država, kakor Gdansk, Istra da bo prišla pod Italijo kakor tudi nekateri dalmatinski otoki. Split ostane jugoslo-

vanski, kakor vsa obala, z Zadrom bodo postopali kakor z Reko. Važno je, da Italija svojčas pri pogajanjih za londonski dogovor ni zahtevala Reke. Italijansko dokazovanje, da je bila londonska pogodba sklenjena z domnevo, da bo avstro-ogrška država ostala, ne drži in ne more ustvariti pravice do Reke. Zavezniške države so se v septemberski spomenici jasno izrekle proti italijanski aneksiji Reke. Ne sme se pozabiti, da se vrše v Londonu obenem tudi pogajanja zaradi finančnega podpiranja in dobave premoga Italiji. More se torej smatrati, da bo reško vprašanje v kratkem času rešeno, tako da bo potem mogoče urediti turške zadeve.

Razno.

r. Prva češka maša v Pragi je bila brana na novega leta dan t. l. Prisostvovalo je veliko vernikov, ki so s posebno gorečnostjo poslušali molitve v svojem maternem jeziku.

r. Prebivalstvo Požuna. Preje madžarsko, sedaj čehoslovaško mesto Požun ima po zadnjem ljudskem štetju 26.000 Čehov, 22.000 Madžarov in 30.000 Nemcev. Pred vojno je bilo v Požunu le 8000 Slovakov, Čehov pa sploh ne.

r. Hud mraz je nastopil v severnih delih Nemčije. Toplomer kaže 20 stopinj Celsija. Tudi večje reke zamrzujejo.

r. Lesene hiše v Londonu. Vsled pomanjkanja stanovanj bodo postavili v Londonu nad 1000 lesenih hiš, v katerih bodo po štiri sobe s pritliklami. Ena lesena hiša bo stala okoli 10.000 predvojnih kron.

r. Španski riž je španska vlada dovolila uvažati v Avstrijo. Kdaj pride tja to blago, listi ne povedo.

r. Srce v kinu. V Ameriki so napravili za kinomatografe slike o tem, kako bije srce. Odprli so žabo tako, da je ležalo njeno srce odprto. Poizkus se je popolnoma posrečil in danes je mogoče videti v kinematografih prav lep naraven posnetek, kako bije srce.

Tiskovna zadruga v Ljubljani

priporoča sledeče knjige in časopise:

- Destojevskij: Besi. Roman v dveh knjigah. Broš. 30 K, vez. 40 K, poština 1.40 K.
Goncourt: Dekle Eliza. Roman. Broš. 8.50 K, vez. 11 K, pošt. 70 v.
Jos. Jurčič, Zbrani spisi. I. zv. Uredil dr. Prijatelj. Broš. 15 K, poština 1.20 K.
Stritarjeva Antologija. Uredil dr. Prijatelj. Broš. 16 K, vez. 20 K, pošt. 1.20 K.
Cvetko Golar: Rožni grm. Broš. 6 K, vez. 9 K, pošt. 70 v.
Fran Milčinski: Tolovaj Mataj. Pravljičje. Vez. 10 K, pošt. 1 K.
A. Sič: O slov. narodnih nošah. K 3.50, pošt. 50 v.
A. Melik: Zgodovina Srbov, Hrvatov in Slovencev. I. del K 12, pošt. 80 v.
Dr. Al. Zalokar: O ljudskem zdravju. Broš. 4 K, p. 70 v.
Dr. B. Derč: Dojenček, njega negovanje in prehrana. Broš. 4 K, pošt. 70 v.
Dr. J. Demšar: Spolne bolezni. Broš. 6 K, pošt. 70 v.
Ljubljanski Zvon. Izhaja vsak mesec in prinaša povesti, pesmi in razne članke. Celoletna naročnina znaša 70 K.

Knjige in Ljub. Zvon se naročajo pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica 6.

Primešaj „MASTIN“ krmi.

Če živina krmo lažje in do zadnjega prebavi in popolnoma izkoristi, da se na koncu nič ne izgubi, če se dvigne slast do žrtja, potem se pospešuje redilnost, vsled tega težka živina, mast, meso, jajca, mleko. To se doseže, ako primešamo krmi enkrat na teden pest praška Mastin. Ob pomanjkanju krme, ko se uporabljajo nadomestna sredstva za krmila, pa se primeša dvakrat na teden. Prašek Mastin je dobil najvišje kolajne na razstavah v Londonu, v Parizu, v Rimu in na Dunaju. Tisoči gospodarjev hvalijo Mastin, ko ga enkrat poizkusijo, ga ponovno rabijo. 5 zavojev praška Mastin zadostuje za 6 mesecev za enega prašiča ali vola. Glasom oblastvenega dovoljenja sme Mastin prodajati vsak trgovec in konsumna društva. Ako se pri vas v lekarnah in trgovinah ne dobi, potem naj se naroči po poštni dopisnici v izdelovalnici Mastina, to je

lekarnar Trnkóczy v Ljubljani

5 zavojev (paketov) Mastina za 20.50 K poštine prosto na dom. Od tam se pošlje Mastin s prvo pošto na vse kraje sveta.

Krmetška posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v Ljubljani

obrestuje hranilne vloge po **3%** brez odbitka rentnega davka.

Stanje hranilnih vlog nad 50,000.000 K. Rezervni zakladi nad 1,000.000 K.
Ustanovljeno leta 1881.

Največja slovenska hranilnica!

Mestna hranilnica ljubljanska

Ljubljana, Prešernova ulica šte. 3,

Je imela koncem leta 1918 vlog K 80.000.000
in rezervnega zaklada K 2.500.000

Hranilnica je pupilarno varna.

Sprejema vloge vsak delavnik.
Dovoljuje posojila proti nizkemu obrestovanju.

Največja slovenska hranilnica!

Delniška glavnicai
K 30,000.000

Jadranska banka :: Podružnica Ljubljana

Rezerve: okrog
K 10,000.000

Centrala: Trst.

Podružnice: Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Metkovič, Opatija, Split, Šibenik, Zader, Ekspozitura Kranj.

Sprejema Vloge na knjižice. — Vloge na tekoči in žiro-račun proti najugodnejšemu obrestovanju. — Rentni davek plača banka iz svojega.

Kupuje in prodaja: Devize, valute, vrednostne papirje itd.

Eskontira: Menice, devize, vrednostne papirje itd.
Izdaja: Čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

Daje predujme: na vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih. Daje trgovsko kredite pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema: Borzna naročila in jih izvršuje nakulantuje.

Brzjavni naslov: Jadranska.

Telefon št. 257.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA V LJUBLJANI

Stritarjeva ulica šte. 2.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sara evu, Gorici, Celju in Mariboru.

Delniška glavnicai z rezervnimi zakladi okrog **28,000.000 kron.**

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti ugodnemu obrestovanju.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, valut in dovoljuje vsakovrstne kredite.